

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Ordine Sacro.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

ARTICULUS I.
De Ordine Sacro;

SUMMARIUM.

1. Ordo iste dirimit matrimonium contrahendum:
2. Non etiam contractum, etiam Ratum.
3. Referuntur Ordines Sacri:
4. Quibus initiatus matrimonium illicitè init,
5. Et inito utendò bigamus fit.
6. Id contrahere etiam nequeunt Presbyteri Græci:
7. Licet ante Sacram Ordinationem contractio uti possint.
8. Infans Sacros Ordines validè suscipit:
9. A Conjugio tamen non removetur.
10. Isdem validè inicianur pueri,
11. Et annexò vobò adstringuntur:
12. Licet non teneantur professione Religionis.
13. A conjugio etiam non removetur ordinatus vi.
14. Metu ordinato ea permittentium,
15. Et ab eis removementium verior Opinio.
16. Sacer Ordo matrimonium non dirimit Divinò:
17. Sed Ecclesiasticò,
18. Eoque antiquissimò Jure:
19. Quò à Nuptiis etiam arcetur illò iniuriati uxor,
20. Qua in viri promotionem liberè consensit.

I. Sacer Ordine matrimonium contrahendum dirimi c. 1. V. Sed si, de Cleric. conjug. c. 1. c. Ex literarum 2. hâc Rubr. & c. Unica, V. Presentis, de

Voto in 6. à Bonifacio VIII. est decisum & novissimè à S. Synodo Tridentina Sess. 24. can. 9. de Sacram. Matr. definitum. Contrahendum, inquam, non Antè contractum, etiam nondum consummatum; quia Sacri Ordinis susceptione matrimonium Ratum non dirimi, indubitatum est ex Constitutione Joannis XXII. Extravag. Antiquæ, de Voto, veteri, & inter sui temporis DD. adhuc agitatæ ea de re contravertenti Apostolicâ definitione finem imponentis.

Neque obstat; quòd eius matrimonii vinculum dissolvatur professione Religiosa, c. Verum 2. c. Ex publico 7. & c. Ex parte 14. de Convers. Conjugat. quia neque Jure Divino, neque sanctionibus Ecclesiasticis id dirimendi vis sacris Ordinibus concessa reperitur, ut Extravag. cit. Joannes Papa advertit. Neque eadem istorum ratio est, quæ Religionis; cum istam solenniter professi huius sæculi bonis & propriæ voluntati renuntiandò, c. Cum ad monasterium 6. de Statu Monach. & c. Si Religiosus 27. de Elect. in 6. le Divino obsequio totos, itaque mancipent; ut mundo mortui censeantur, c. Placuit 8. V. Sedeat, 16. q. 1. Non clerici, etiam in Sacris constituti; hi enim cum propriæ voluntatis arbitrium & bonorum suorum dominium retineant, pro mundo mortuis non habentur, Vivianus in Extravag. cit. §. 2.

Dixi etiam, Ordo Sacer: quales in primitiva Ecclesia Diaconatum & Presbyteratum: hodie, & à Gregorii M. & Urbani I. potius II. temporibus etiam Subdiaconatum fuisse, ex can. 1. dist. 30. can. fin. dist. 60. & c. A multis 9. de Heret. & qualit. patet, & in hunc textum eruditè ostendit Gonzalez n. 2. & 8. Quorum proinde Ordinum susceptioni annexum est votum Continentiæ solenne, matrimonio contrahendo ita obitans; ut hoc à clerico,

4. clericò, illorum aliquò initiato, validè ini-
ri non possit, *c. Cum olim 6. de Cleric.
conjug. c. Unico & can. 9. cit.* Qui ve-
rò, infuper habità istà Ecclesiæ Ordina-
natione, matrimonium de facto inire
præsumit, in susceptis sacris Ordinibus
ministrare & ad altiores ascendere prohi-
betur *c. 1. & c. Ex literarum cit.* & si
matrimonium consummet, contrahit ir-
regularitatem Bigamiæ similitudinariæ,
per *can. Quotquot 24. iunctò can. Mona-
cho, 27. q. 1. textum, vel potiùs à DD. re-
ceptam istius interpretationem: imò ex-
communicationem maiorem, ipso Jure
latam, etsi non reservatam, incurrit Clem.
Unica, de Consang. & affinit.*
6. Neque his obstat antiquissima &
moderna etiam praxis Ecclesiæ Orienta-
lis; quia etiam in ista ab iis, qui in Sacris
constituti sunt, matrimonium validè con-
trahi non posse, argumentò ductò à con-
trario desumitur ex *c. Cum olim cit.* Quan-
tumvis enim clerici minores id inire: eò-
que iam coniuncti ad sacros Ordines a-
scendere & coniugiò uti permittantur
*can. Aliter 12. dist. 31. c. Cum olim cit. &
c. Quæsitum 7. de Pœnit. & remiss.* in sacro
tamen Ordine iam constitutis coniugium
inire non licet, per *can. 27. Apost. can.
Nicæna 12. dist. 31. can. Si quis eorum 7. dist.
32. & initum irritum esse, ex eius Eccle-
siæ usu & moribus comprobant Azor p. 1.
Instit. lib. 13. cap. 12. q. 5. & Sanchez Lib.
7. disp. 28. n. 3. can. Aliter cit.* Verba
*Sacerdotes, Diaconi & Subdiaconi matri-
monio copulantur*, de istius usu, non con-
tractu exaudientes. Unde inter Orien-
tales sive Græcos, & Occidentales sive La-
tinos clericos in Sacris constitutos hac in
re ea differentia est; quòd, licet coniugi-
um licitè & validè inire, sicut hi, sic & illi
nequeant: illi tamen eò, quod in mino-
ribus constituti contraxerunt, ad maiores

Ordines promoti uti possint, ut ex *can.
Syracusana 13. §. Ecce, dist. 28. & c. Cum
olim cit.* colligunt *citt. Azor cap. 13. q. 1.
& Sanchez n. 5.*

Quin etiam sacrum Ordinem, ut
coniugium dirimat, liberè susceptum esse,
est necesse; cum istud validè contrahi va-
leat ab eo, cui unus vel plures sacri Ordines
collati sunt ante usum rationis; etsi
enim talis ordinatio de Jure subsistat, *c.
Unico, de Clerico per Saltum promotò*, ad
matrimonium tamen validè contrahendū
habilis est ordinatus & ad servandā conti-
nentiam non obligatur: nisi usum ratio-
nis adeptus Ordinationem suam expressè,
vel tacitè, actum aliquem, suscepto sacro
Ordini proprium, liberè exercendò, rati-
ficarit, ut in *c. cit.* notant Hostiensis *n. 2.
Panormit. n. 3. & Joan. Andr. n. 5.* quos
secuti sunt Sotus in *4. dist. 25. q. 1. art. 2.
concl. 3. Sanchez Lib. 7. disp. 30. n. 5. Pon-
tius Lib. 7. cap. 29. n. 15. & Barbosa in
c. Unic. cit. n. 7.* quòd non appareat, unde
initi ab eo conjugii nullitas, & ad conti-
nentiam obligatio oriatur; cum non
oriatur ex natura ipsius Ordinis sacri, ut
paulò post statuemus: neque etiam ex
voto; quia hoc exigit voluntarium & li-
berum consensum, cujus infans non est
capax: neque demum ex lege Ecclesiastica;
quia de hac lata non constat: eamque ali-
quando latam, credibile non est.

Idem de impuberibus sacro Ordine i-
nitiatis cum Panormit. Joan. Andr. *l. cit.*
& Gaëta in *can. Ad limina 30. q. 1. §. 3.
n. 55.* docet *citt.* Sanchez *n. 8.* quòd irri-
tum sit votum Religionis solenne ab iis e-
ditum, antiquò ante decimum quartum
*c. Ad nostram 8. de Regular. novissimò
autem Jure Tridentini ante decimum sex-
tum ætatis annum expletum, Sess. 25. cap.
15. de Regular.* Unde idem statuendum
existimat de solenni voto annexo Ordini
sacro, coniugium dirimente & ad conti-
nentiam

- nentiam obligante, præsertim cum pue-
ros ad sacros Ordines admitti, ac proinde
solemnè votum continentia ab iis edi, veri-
tatis sit, *can. Pueri 121. pr. 1. q. 1.* Sed
verius est contrarium: quod cum Glossa
in *can. cit. V. Ad sacros*, Ant. de Butrio in
c. Unic. cit. n. 4. Alexandro Carerio *Lib.*
3. de Sponsal. cap. 3. Soto *lib. 7. de Just.*
q. 2. art. 5. & Suarez *Tom. 3. de Relig.*
lib. 9. cap. 17. dub. 3. n. 22. defendunt
Bonacina de *Matrim. q. 3. p. 9. n. 16.* &
Palao *Tract. 27. disp. unic. p. 17. n. 10.*
quia hoc ipso; quod doli verè capaces sint,
& quem suscipiant statum, intelligant.
Ordini sacro annexas obligationes susci-
pere possunt de Jure Naturali; cum, hoc
præcisè spectatò, Deo aliquid promittere,
& ad quem volunt statum se obligare va-
leant. jure autem Positivo, neque sacro-
rum Ordinum susceptio, neque his an-
nexum continentia votum uspiam irritatur.
12. Neque aliud evincit argumentum
desumptum à paritate cum professione
Religiosa, cum; quia in particularibus di-
spositionibus Juris Positivi argumentum
à pari aut simili non magnam vim habet;
alias enim, sicut pridie Nativitatis S. Joan-
nis Baptistæ, sic etiam pridie Nativitatis
B. Mariæ Virginis esset jejunandum; cum
hæc illo sanctior & venerabilior sit: &
post decimum quartum sed ante decimum
sextum ætatis annum impletum, sicut Re-
ligionem professus, sic etiam sacrum Or-
dinem suscipiens non teneretur continen-
tia votò, & matrimonium inire validè
posset, *arg. cap. 15. cit.* tum verò; quia
Religionem professi multò major obliga-
tio & status difficilior est, quàm consti-
tuti in Ordinibus sacris: & hi suscipi vix
unquam, professio autem non infrequen-
ter ætate non satis maturâ emitti consue-
vit; ut adeò legibus, ea quæ frequenter,
non quæ rarissimè accidunt, spectantibus,
l. Nam ad ea 5. ff. de LL. impuberem fa-

cris Ordinibus initiatum continentia vo-
tò adstringi, inconveniens non fuerit, li-
cet is professione Religiosa non teneatur.

Majus dubium est de eo, qui ad sa-
crorum Ordinum susceptionem inductus
est vi: non quidem vi præcisâ seu abso-
lutâ; ab eo enim, qui ita ordinatus est, ma-
trimonium validè contrahi, satis convenit
inter DD. cum enim talis Ordinatio sit
invalida, & characterem, inquit Baptismi
tali vi collati, non imprimat, *c. Majores*
3. §. Item queritur de Baptismo, neque
præceptò Ecclesiæ, sacris initiatos obli-
gantis ad continentiam, neque istius votò
adstringetur; quia votum hoc annexum
est soli ordinationi validæ: quâ etiam
solâ initiati præceptò illò adstringuntur,
ut *arg. Reg. Accessorium 42. in 6. in c. Unic.*
cit. cum Glossa V. Approbatia, Archidia-
in c. cit. n. 3. & aliis Interpp. tradunt Gut-
tieres de *Matr. cap. 94. n. 13. cit. Sanchez*
disp. 27. n. 14. & Palao *p. 17. n. 7.*

An etiam is, qui ad sacram Ordina-
tionem inductus est vi solùm conditiona-
li, sive gravi metu injustè incusso, con-
jugium inire validè queat, inter DD. magnò
numerò in utramque partem euntes, con-
troversia ingens est; talem enim etiam ad
matrimonium validè contrahendum jure
habilem esse, in *c. Majores 3. §. fin. de Ba-*
ptismo Glossa V. Conditionaliter, Hostiens.
n. 38. V. eodem Henric. de Boich. n. 7. Bar-
bofa n. 10. & ex aliis DD. *cit. Gutierrez*
n. 14. Sanchez disp. 29. n. 5. Azor cit. Lib.
13. cap. 14. q. 8. Henriquez Lib. 10. cap.
14. n. 3. & Barbofa de *Offic. Episc. alleg.*
15. n. 5. & Voto Decis. 77. à n. 11. assen-
sant, & contrà negant Panormit. in *§. fin.*
cit. n. 7. Joan. Andr. *ibidem in fine*, Zaba-
rella in *Clement. fin. de Ætat. & qualit. in*
fine, Gaeta in *can. Ad limina cit. §. 3. n. 98.*
Sylvester *V. Ordo 4. q. 1. d. 2. Sotus Lib.*
7. de Justit. q. 2. art. 5. & alii, quos se-
quuntur Vasquez *3. p. disp. 236. cap. 3.*
& Palao

& Palao *cit. p. 17. n. 3.* Moventur utri- que non contemenda ratione.

Illi; quod Continentia non debeatur, nisi voluntariè assumpta, *can. Antetriumium l. dist. 31. & can. Prasens 20. q. 3.* cum non præcepti, sed voti tantum sit, *can. Integritas 31. q. 1.* juxta illud Apostoli, *De virginibus præceptum Domini non habeo: consilium autem do, 1. Corinth. cap. 7. v. 25. & V. 40.* ubi de Vidua, *Beatior, inquit, est, si sic permanserit secundum consilium meum.* Votum autem solenne, in quo clericorum sacris initiatorum ad Castitatem servandam obligatio & inhabilitas ad matrimonium fundatur, gravi & injusto metu editum sit irritatū, *c. 1. & c. Cum dilectus 6. de lū, qua vi metusve causā.* Cui rationi non parum roboris inde accedit; quod Ecclesia metu injusto extortis, licet non omnibus, iis tamen actibus vim ademerit, ex quibus validè gestis orta obligatio per iudicis sententiam facilè nequit rescindi: & hanc solum ob causam conjugium carnale & spirituale per professionem metu extortam ininitum annullarit, *cc. cit. c. Cum locum 14. c. Veniens 15. & c. de Sponsal. & matrim.* Cum ergo Ordinis sacri susceptioni annexum votum, si validum sit, Ordinarij iudicis sententiā facilè rescindi nequeat, æquum fuit; ut, sicut conjugia illa, sic & votum istud metu extortum irritaret.

25. Isti; quod, sicut actus cæteri, sic & vota metu edita, licet non spontanea sed coacta, voluntaria tamen & libera, *can. Meritò 15. q. 1.* atque idcirco valida sint spectatò Jure Naturali, ut ex ipsis adversariis plerique agnoscunt. Positivò autem invalida ea tantum habeantur, quæ constituunt statum Religiosum, *c. 1. cit.* Imò à Concilio Toletano VIII. ita ordinatà conjugii arceantur, nisi sacro Ordini annexi voti impetrent remissionem;

quàm, probatà coactione, haud gravatè concedendam, existimat Palao *l. cit.* Confirmatur; quia cum oppositæ sententiæ assertorum ferè omnium iudiciò valida sit gravi & injusto metu extorta sacra Ordinatio, eaque ordinati animæ indelebilis character imprimatur, Jure etiam subsistet ei annexum & accessorium votum & obligatio ad Continentiam, *arg. c. Translato 3. de Consist. & Reg. Accessorium 42. in 6.* idque votū, cum solenne sit, nuptiarum ab ordinato celebrandarum valori obstabit, *c. Unico §. Nos attendentes, de Voto in 6. & Trident. Sess. 24. can. 9. de Sacram. matrim.*

Ex duabus his Opinionibus, sicut probabilis utraque, & in praxi tuta etiam prior, sic posterior ratione potior & gravi metu Ordinatus, si Continentiæ votum & obligationem intentione sua non exclusit, ad conjugium validè ineundum, seclusà dispensatione (si sacri Ordinis actum spontè non exercuit, facilè obtinendā) inhabilis videtur.

Neque, id Jure subsistere, evincit pro valore deducta ratio, cum; quia metus, sicut Ordinationem, sic & annexum votum, quò minùs validum sit, non impedit; cum coacta voluntas revera sit voluntas, *can. Mulier cit. & l. Si mulier 21. §. 4. ff. Quod met. causā gest.* tum verò; quia pro nuptiarum valore votique metu editi nullitate adductis textibus sermonem de professione Religiosa esse, *Lib. 1. Tit. 40. n. 44.* est ostensum. A professione autem ista ad Ordinationem sacram argumentum non rectè duci, ex *Extravag. Unic. Joan. XXII. de Voto,* & ex eò etiam liquet; quòd non eadem utriusque sit ratio; cum professio perpetua rerum omnium & ipsius propriæ voluntatis abdicatio sit, multòque difficilior rem constituat statum, quàm Ordinatio sacra, *c. Cum ad monasterium & c. Si Religiosus cit.*

giosus cit. atque idcirco, licet actus quicumque, iudicis sententiâ non facile rescindibiles, ob metum irritari potuissent, ex ejusmodi tamen actibus, in certo statu hominem constituentibus (sacrâ Ordinatione eique annexo voto & obligatione ad Continentiam intactis & relictiis Naturalis professione inducti, metu extortorum nullitas constituta reperitur.

16. Porro conjugii dirimendi vis, quam Ordo sacer liberè susceptus habet, unde originem ducat, dubium & inter DD. celeberrima controversia quondam fuit. Non defuere enim, qui cum Majore in 4. dist. 24. q. 2. & Petro Barbosa in Rubric. ff. Solutio matr. p. 2. n. 98. vim illam & obligationem ad continentiam refundent in Jus Divinum; quod à tempore Apostolorum continentiae lex in Divinorum ministris, praesertim Sacerdotibus, in Ecclesia fuerit observata, non obscurò indicio, eam praecipit à Deo, per S. Genitium Doctorem monente, *Ne militans Deo secularibus negotiis implicetur*, 2. Timoth. cap. 2. v. 4.

17. Sed verius est contrarium, partim; quia, quæ sacris initiatis à conjugii omnino removeat, nulla prohibitio in SS. Literis: neque ejus à Christo factæ Apostolicum aut Ecclesiae testimonium extat: partim verò; quia per sacram Ordinationem homo solummodo deputatur & obligatur ad ministerium cultumque Divinum: ad quam obligationem ritè & sanctè implendam, licet omnimoda puritas & perfecta continentia plurimum conferat, ei tamen vinculum conjugale & conjugii honestus usus non repugnat: & si repugnaret, olim in Occidentali Subdiaconis: & Diaconis atque etiam Presbyteris, ante sacram Ordinationem conjugatis, in Orientali Ecclesia, concedi non potuisset. Demum etiam; quia *cit. Sess.*

can. 9. dirimendi matrimonii vis, quam Ordo sacer habet, refunditur in præceptum Ecclesiasticum, *can. Ut lex 40. Sc. 27. q. 1.* & in votum solenne Castitatis, sacri Ordinis susceptioni annexum; quod conjugii dirimendi vim non habet ex sua natura; hæc enim solâ spectatâ votum solenne majorem vim non habet, quam simplex; cum ejus solennitas ex solius Ecclesiastici Juris dispositione habeatur, per textum *c. Unici cit. & Constitutionem Gregorii XIII.* quæ incipit *Ascendite*, 8. Calend. Junii 1584. editam: simplici autem continentiae votò matrimonium non dirimi, patet ex *c. Consuluit 4. & c. Rursus 6.* hæc Rubrica. Quod confirmatur; quia hodie in Ecclesia Orientali cum una eaque virgine conjugati ad sacros Ordines admittuntur, *c. Cum olim & c. Quasitum cit.* & in Occidentali cum clericis in Sacris constitutis ad matrimonium contrahendum, cum Ramiro Arragonum Rege prius Episcopo, Paludan. in 4. dist. 38. q. 1. art. 4. cum Nicolao Justiniano & Cardinalis Joyosa Galli fratre, Religiosis & Sacerdotibus; cum Cæsare Borgia Cardinali Diacono, & aliis dispensatum, testis est Bartholomæus à S. Fausto *Thesaur. Relig. Lib. 3. q. 36. n. 5.* Unde matrimonii dirimendi vim, quam sacer Ordo habet, à Jure Ecclesiastico immediatè profectam, cum S. Thoma 2. 2. q. 88. art. 11. Hostiensis in *c. Rursus cit. n. 1.* Panormit. *ibid. n. 7.* Turrecremata in *can. Placuit 13. dist. 32. art. 1. n. 5.* & aliis VV. meritò defendunt Covarruvias *de Sponsal. p. 2. cap. 6. §. 3. n. 2.* Bellarminus *Lib. 1. de Clericis, cap. 18.* Henriquez *Lib. 11. cap. 5. n. 9. cit.* Sanchez *disp. 28. n. 1.* & hodie plerique TT. & Canonistæ.

Neque obstat; quod ab ipsis Apostolis ad nostra tempora propagata in Sacerdotibus sit observantia Cœlibatûs; quia

quia hanc non universalem semper fuisse, satis docet contraria observantia Ecclesiae Orientalis. Neque etiam; quod continentia res Consilii sit, non Praecepti, 1. Corinth. cap. 7. v. 25. imò tanquam virtus difficillima lege Ecclesiastica praecipui non possit, arg. can. Erit autem 2. dist. 4. quia Ecclesia ejus obligationem nemini imponit absolutè, sed solummodo sub conditione, sive ex suppositione assumendi Ordinis sacri: quem, sicut invito nunquam, sic non nisi ad continentiam votò se adstringere volentibus concedit, Palao cit. n. 3.

19. Non Clerici duntaxat sacro aliquo Ordine initiati: sed ipsorum etiam uxores, quarum, in promotionem ipsorum consentientium & continentiam voventium, voluntate sunt ordinati, inhabiles sunt ad matrimonium, ipsis mortuis, validè contrahendum, per textus can. Quia sunt 10. can. Si se 11. can. Si qua vidua 12. dist. 28. & can. Seriatim 14. dist. 32. Quæ ad novas nuptias inhabilitas non provenit ex communicatione actionum inter virum & uxorem, quæ istius votum simplex solenne efficit, cum Glossa in can. Seriatim cit. V. Post mortem & Archidiacono in can. Quia sunt cit. n. 3. nonnulli volunt; cum non afficiat uxorem consentientem in viri professionem & editò continentiae votò in sæculo manentem; quia hanc ad matrimonium inhabilem non reddit ullus textus Juris: & contrà afficiat uxore, in viri Ordinatione consentientem & votò non emittentem, secundum probabile sententiã Glossæ fin. in can. Quia sunt cit. & Sanchez Lib. 7. disp. 42. n. 6. Sed ex constitutione Ecclesiae, ob reverentiã sacri Ordinis uxore, in istius assumptionem liberè consentientem, à matrimonio perpetuò removens; ut hoc nec licitè, nec validè cum alio viro, post prioris ita ordinati obi-

tum inire possit: quam rationem cum aliis quibusdam reddit cit. Sanchez n. 3. & approbat Barbosa in can. Quia sunt cit. n. 1.

ARTICULUS II.

De Professione Religiosa.

SUMMARIUM.

21. Matrimonio contrahendo obstat Professio.
22. Et Vota Religiosa, edita in Soc. JESU.
23. Hæc Jure Ecclesiastico:
24. Et Probabilius etiam illa.
25. Professio solvit matrimonium Ratum.
26. De dictis votis idem asserentium Opinio refertur.
27. Et consuetur.
28. Post mariti professi obitum uxori nuptia sunt permisse.
29. Sponsalia solvuntur votis Religiosis, Et ipso ingressu in Novitiatum:
30. Non tamen ex parte Novitii,
31. Sed solius sponsi in seculo manentis.
32. Sponsalia obligant ad nuptias:
33. Non etiam ad professionem Novitiatum.
34. Sponsalia jurata Religionis ingressui obstat, asserentium,
35. Et id negantium, verior Opinio,
36. Extra casum specialem,
37. Quò illi aliquando Sponsalia non jurata obstant.

Sacræ Ordinationi affine nuptiarum 21. impedimentum est Professio Religionis: quæ matrimonium contrahendum dirimi, can. Proclivis, 20.